

Nedgang: De siste åtte årene har Nord-Norge, Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane og Hordaland fått færre ammekuprodusenter, stikk i strid med intensjonen i kanaliseringspolitikken. Høyest

Kjøttfeveksten kommer på

– Sjokkerende, sier Per Skorge i Bondelaget når han får høre hvor de nye ammekuprodusentene i Norge bor. I framtiden må det blinkes ut områder som får betydelig bedre vilkår for å starte med storfe, mener Christian Anton Smedshaug i AgriAnalyse.

Kjersti Hoff reagerer også sterkt.
– Dette er et alvorlig varsku om at det er nedbygging av landbruket i disse fylkene, sier hun.

Tar med seg til jordbruksoppgjøret

Det er Oppland som har fått flest nye ammekuprodusenter, med 128, og dernest kommer Trøndelag. Hele fylkesfordelingen du se i tabellen til høyre.

– Tallene viser at når man først etablerer gode miljøer, gir det godt grunnlag for videre etablering, sier Per Skorge.

– Noe av nøkkelen ligger i å lære av det: Å satse på å etablere gode miljøer som er selvforsterkende. Hvordan vi skal få det til, har jeg ikke svaret på. Det får være ei nøtt vi har med oss inn mot neste jordbruksoppgjør. Den må løses uten å svekke økonomien til de som allerede har etablert seg. Det gjør ligningen vanskeligere, sier Skorge.

Den største prosentvise økningen fra 2015 til 2018 kom i Vest-Agder, Østfold, Oppland og Vestfold.

– De bøndene som har gått over til kjøttproduksjon, har gjort det de har ansett som riktig for sin drift. De har ikke gjort noe galt. Men hvis virkemidlene bidrar til at vi bruker arealressursene våre på en ikke optimal måte, bør vi se grundig på det, sier Ola Hedstein.

– Svart/hvitt i feil retning

Bondebladet har også sett på utviklingen over flere år, fra 2010 til 2018.

I denne perioden har antall ammekuprodusenter i de seks omtalte fylkene på Vestlandet og i Nord-Norge gått ned med 169.

I resten av landet har antallet økt med 585.

– Det har vært behov for å øke storfekjøttproduksjonen, og det har vært stimulert til det. Det har i den sammenheng ikke vært satt noe krav til hvor veksten bør være, sier Kjersti Hoff.

– Burde det vært det?

– Historien viser jo, i og med disse tallene, at det

KANALISERING

Tekst: Linda Sunde

De siste årene har det vært rask økning i antall ammekuprodusenter.

Fra 2015 til 2018 økte antall ammekuprodusenter med 10,3 prosent, viser tall fra Statistisk sentralbyrå. Det vil si at det har blitt 504 nye ammekuprodusenter på tre år.

Men hvor har de kommet?

Ville ha vekst i vest og nord

Hvor har det vært ønsket at de skulle komme?

– Bondelaget har vært veldig tydelige på at vi ønsker veksten i grasområdene, sier Per Skorge, generalsekretær i Norges Bondelag.

– Det er vestlandsfylkene og Nord-Norge som peker seg ut. I det som kalles kornområder er det også områder som ikke er egnet til annet enn gras. Vi vil ha veksten i Hordaland, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal, Nordland, Troms, Finnmark og på ledig areal i øvrige deler av landet, sier Skorge.

Ola Hedstein, administrerende direktør i Norsk Landbrukssamvirke, og Kjersti Hoff, ny leder i Norsk Bonde- og Småbrukarlag, kjenner seg igjen i fylkene Skorge nevner opp.

– Dette er typisk arealer som kanaliseringspolitikken prøver å treffe ute i distriktene, sier Hedstein.

– Det er en grunn til at vi har kanaliseringspolitikken. I disse fylkene har vi grovfôrproduksjon, sier Kjersti Hoff.

Langt fra fasiten

Bondebladet ba landbrukstopperne tippe hvor

mange av de 504 nye ammekuprodusentene som har kommet i nettopp disse seks fylkene på Vestlandet og Nord-Norge.

Knappt halvparten, gjetter Skorge. Halvparten, foreslår Hoff. Det vil si 252 produsenter.

– Cirka 70 produsenter, for jeg tror ikke hoveddelen har kommet i grasfylkene. Jeg tror den har kommet skjevt i forhold til det man kan ønske seg, sier Christian Anton Smedshaug, daglig leder i AgriAnalyse.

Ola Hedstein ønsker ikke tippe.

Tall fra Statistisk sentralbyrå viser at fasiten er en ganske annen.

Den er minus 22.

«Dette er et alvorlig varsku om at det er nedbygging av landbruket i disse fylkene»

Kjersti Hoff

Har ikke lykkes

– Det er et sjokkerende resultat. Når målet er så klart, er det et sjokkerende resultat, gjentar Per Skorge.

– Det viser at vi ikke har lyktes med vår ambisjon om å styre produksjonen dit det er ledige grasarealer, sier han.

Ola Hedstein innrømmer at han ble overrasket.

– Det var en klarere utvikling, som ser ut til å være mer problematisk i forhold til kanaliseringmålene enn jeg hadde regnet med, sier han.

Antall ammekuproducenter			
Fylke	2018	Endring 2015-2018	Endring 2010-2018
Østfold	155	30	13
Akershus og Oslo	167	13	4
Hedmark	420	41	33
Oppland	748	128	157
Buskerud	280	11	6
Vestfold	136	23	8
Telemark	224	33	43
Aust-Agder	141	14	35
Vest-Agder	253	51	62
Rogaland	786	81	146
Trøndelag	816	101	78
Hordaland	303	-17	-47
Sogn og Fjordane	236	-12	-36
Møre og Romsdal	299	15	-38
Nordland	340	-11	-40
Troms - Romsa	77	2	-4
Finnmark - Finnmarku	7	1	-4

Kilde: SSB

get i de ulike fylkene, og hvor mye det skal øke be-
setningsstørrelsen. For kjøttfeet oppgis tallene i
antall slakt.

Totalt er det innvilget tilskudd til å øke antall
slakt i Norge med 3754.

Fylket som vil få størst økning også framover,
er nok en gang Oppland. Hvert femte nye storfe-
slakt vil komme fra Oppland.

– At de kommer i Oppland er en refleksjon av at
de har et sterkt husdyrmiljø. Problemstillingen
er at vi hadde ønsket oss dette mer jevnt fordelt,
og styrket de fylkene som har de største utford-
ringene. Der er Hordaland og Troms høyt på
lista, sier Christian Anton Smedshaug.

På Innovasjon Norges liste som viser framtidig
vekst, er disse to fylkene derimot nederst på lista,
sammen med Finnmark.

Vil lete etter tiltak

Det liker ikke Per Skorge i Bondelaget.

– Dette er synd, for i de områdene har vi ledige
grasarealer. Dette viser at selv om vi har et omfat-
tende virkemiddelapparat i Norge, sliter vi med å
styre produksjonen dit vi ønsker, sier han, og øn-
sker seg sterkere virkemidler.

– Jeg tar disse tallene som motivasjon for at
Bondelaget må jobbe enda mer med dette enn vi
har gjort, og ikke gi oss, selv om vi møter aldri så
mange motstand. Vi må lete etter helt spesifikke til-
tak for disse områdene, for å kanalisere produk-
sjonen til de ledige områdene, sier Skorge.

– Det handler om å bruke jorda vår, å unngå at
den går ut av produksjon. I Troms har en tredje-
del av det fulldyrka arealet gått ut av produksjon.
Det er ganske sjokkerende, og det er ikke mange
som vet om det, forteller Skorge.

– Ta lærdom

Men trolig trenger ikke Norge mer storfe kjøtt de
nærmeste årene, enn det det allerede er gitt til-
skudd til, ifølge Nortura.

– Hvis det allerede er fordelt, betyr det at det

per dags dato ikke er mye mer å få gjort, sier
Christian Anton Smedshaug.

– Nå handler det mer om å unngå overdekning,
og å ta lærdom av dette til senere runder, slik at
man bruker denne typen vekstmuligheter til
å sikre jordbruk over hele landet. Når det er et
potensiale i jordbruket må man fordele det stra-
tegisk over hele landet, så vi opprettholder gode
landbruksmiljøer i alle fylker. Det er viktig, sier
Smedshaug.

– Hva skal man gjøre når det igjen blir rom til å
produsere mer storfe kjøtt?

– Da tror jeg man må blinke ut områder som
skal få betydelig bedre vilkår for å etablere stor-
fehold, for å sikre at vi får et rimelig omfang av
jordbruk i fylket, sier Smedshaug.

– Skulle styrt etableringen

– Hvem burde gjort noe tidligere, og hva burde de
ha gjort?

– Man skulle hatt en mer bevisst holdning til
potensialet som lå der, og hvordan det skulle for-
deles, med utgangspunkt i fylkesvise utfordrin-
ger. Gjennom det skulle det vært lagt en strategi
om investeringstilskudd, som skulle styrt etable-
ringen i større grad.

– Hvem skulle gjort det?

– Mange i jordbruket kunne tatt initiativet til
det. Det kunne vært gjort av Innovasjon Norge,
og det kunne vært målretta tiltak og avklaringer
i jordbruksavtalen. Men det er klart at staten er
den overordna ansvarlige, sier Smedshaug.

Ola Hedstein sier han synes det er vanskelig å ut-
tale seg om kriteriene til Innovasjon Norge.

– Men det er et poeng at den støtten som gis til
etablering, bidrar til å bygge opp under kanalis-
eringsmodellen landbrukspolitikken er tuftet på,
og ikke motvirker den, sier Hedstein.

Landbruksminister Bård Hoksrud hadde ikke
anledning til å kommentere saken før den gikk i
trykken. ■

feil sted

burde det vært. Men det er grasarealer også i de
delene av landet som har satsset på ammeku, så det
er ikke svart/ hvitt. Men disse tallene viser at det
har blitt veldig svart/hvitt, i feil retning, legger
hun til.

– Hva bør gjøres framover?

– Man må se på muligheten for å styre mer hvor
produksjonen skal være. Der har vi kanalis-
eringspolitikken, sier Hoff.

Oppland størst økning framover

Norge har hatt underskudd på storfe kjøtt. Men
nå nærmer markedet seg fullt.

I forrige nummer av Bondebladet fortalte Ole
Nikolai Skulberg, direktør i Totalmarked kjøtt
og egg i Nortura, om storfe kjøtt situasjonen fram-
over. Det er trolig ikke plass til flere nye storfe
i markedet i årene som kommer enn de båsplas-
se som Innovasjon Norge allerede har innvilget
støtte til, mener han.

Bondebladet har innhentet tall fra Innovasjon
Norge som viser hvor mye tilskudd de har innvil-

SISU
PRODUKTER A/S

VINTERNYTT 2018/19

Weckman - Fransgård - Farmi - Del Morino - Sami - CLM - Adams Pumps - Palms - Mecmar - Japa - Nisula - Stark - Benzi - Bellon Mit

SISU PRODUKTER AS
Tlf. 63 94 39 00
e-post kontor@sisu.no
www.sisu.no

NYHET!

NESTE UKE VIL DU MOTTA SISU VINTERNYTT 2018 SOM INNSTIKK I BONDEBLADET

FRANSGÅRD STB-5000
Ny slepemontert strøvgogn. Store muligheter for
kunden som har bruk for en stor rekkevidde.

- Volum 5000 l
- Arbeidsbredde 2,36 m

**Last ned på www.sisu.no
eller ring en av våre selgere
for å få et godt vintertilbud.**

